

SOESTERBERG

Wandelroute Noord

9 km, 2,5 uur

2019

Wandelroutes op de heuvelrug

Start Odijsplein

Gedenkmunt voor in 1940-45 gefusilleerde verzetsmensen met als tekst 'OM DE VRIJHEID', symbool voor de vrijheid van meningsuiting. De 33 platanen verwijzen naar de door de bezetter op de vliegbasis gefusilleerde Nederlanders, die zich hadden verzet tegen de schending van vrijheid en draagzaamheid. Zij kwamen niet uit Soesterberg zelf.

1

Rechts langs de Oriental Swan

Dit was één van de eerste restaurants in Soesterberg in 1870. De naam was toen Het Zwaantje en bekend bij vele generaties militairen die in en rond Soesterberg gediend hebben.

2

Recht door over overkluizing N237

In 2016 is een oude wens in vervulling gegaan. Na twee ecducten voor dieren is er nu ook een veilige oversteek over de N237 voor de inwoners van Soesterberg. Het dorp is weer verbonden met de 'vliegheide'.

3

Over de Veldmaarschalk Montgomeryweg

We komen links langs een pand dat door de Duitsers is gebouwd, als toegangscontrole voor het vliegveld

4

Op het eind oversteken naar Park Vliegbasis Soesterberg en rechtdoor.

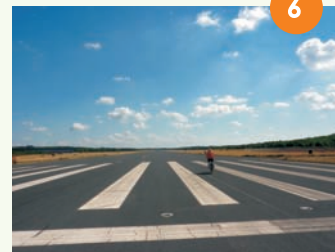
In Soesterberg werd vanaf 1910 gevlogen en is daarmee de bakermat van de luchtvaart in Nederland. Na bijna 100 jaar is de basis in 2008 gesloten. Het is nu een park in beheer bij het Utrechts Landschap.

5

Over de startbaan

48 meter breed bij 3200 meter en geschikt voor alle soorten vliegtuigen, en dan te bedenken dat hier al in 1910 begonnen werd met vliegen op de heide. Het was één van de eerste vliegvelden van Europa.

6

Recht door over smal zandpad aan de linkerkant naar doorgang in het hek.

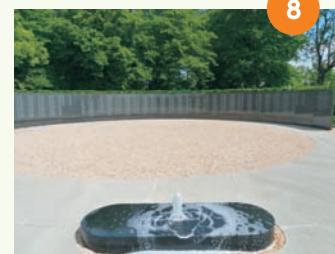
U komt bij het Monument voor Gevallen Vliegers. De wit natuurstenen zuil is bekroond met een goudkleurige bol met daarop een bronzen beeld van een adelaar met gespreide vleugels.

7

Door het hek meteen rechtsaf naar Gedenkteken voor Luchtvaardenden.

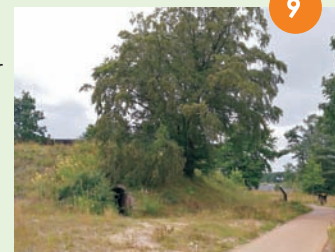
Het gedenkteken voor Luchtvaardenden bestaat uit twintig aaneengesloten granieten gedenkzuilen. Hierop zijn de namen van 1213 gesneuvelde militairen gegraveerd. De tekst onderaan luidt: 'Zij gaven hun leven voor onze vrede en veiligheid'.

8

Eerste uitgang links en doorsteken over het gras.

Als u het pad overzijde betonbaan verder volgt komt u langs de centrale Duitse commandobunker. Ondergronds bevindt zich een geheime gang van zeker 100m lengte.

9

Linksaf langs de spitfire.

U loopt links om het Nationaal Militair Museum heen en krijgt zo een indruk van de immense afmetingen van het gebouw - een ontwerp van Felix Claus Dick van Wageningen Architecten. Het museum-complex omvat 45 hectare en heeft een tentoonstellingsoppervlak van 20.000 m2.

10

Soesterberg ligt midden in het groen van de Utrechtse Heuvelrug en onderscheidt zich door een uniek verleden. In 1804 vestigden zich de Franse troepen in de nabijgelegen bossen bij Austerlitz met hun paarden. Achter Soesterberg ontstond een oefenterrein voor troepen en artillerie. Rond 1910 werd bij Soesterberg door twee visionaire ondernemers het eerste vliegveld van Nederland (en één van de eerste vliegvelden van Europa) ingericht op de heide ten noorden van het dorp.

In 1913 besloot Defensie het terrein te kopen en was de Nederlandse luchtmacht een feit. WO1 bracht honderden vliegtuigen van de oorlogvoerenden naar Soesterberg, in beslaggenomen na een noodlanding binnen de landsgrenzen. In de nadagen van WO1 ontwikkelde de vliegheide zich tot een ware toeristische attractie met tienduizenden bezoekers per jaar. WO2 betekende overname van de vliegheide door de Duitsers, die er een modern vliegveld van maakten met betonnen landingsbanen.

De Koude Oorlogsperiode maakte vervolgens dat het vliegveld in 1956 een NAVO-vliegveld werd, gerund door de Amerikaanse luchtmacht. Veel Amerikanen woonden met hun gezin in het dorp gedurende 40 jaar, sommige kinderen bezochten er zelfs de lagere scholen. De val van de Berlijnse muur in 1989 luidde het einde van de Amerikaanse aanwezigheid in; zij vertrokken in 1995 definitief en de basis werd overgenomen door de Nederlandse Luchtmacht tot de sluiting in 2008.

Een eeuw luchtvaarthistorie heeft gemaakt dat de naam Soesterberg nationaal en internationaal een bijzondere betekenis heeft. De wijde omtrek is bezaaid met overblijfselen van militaire installaties. Een interessant toeristisch doel midden tussen de bossen van de Utrechtse Heuvelrug.

Rechtsaf langs NMM

U loopt langs het gebouw van het NMM en treft op uw weg een batterij NIKE luchtdoelraketten uit de zestiger jaren, bedoeld om vliegtuigen op grote en middelgrote hoogte uit te schakelen. De Russische evenknie was de SAM 2, berucht uit de Vietnamoorlog.

11

Bij de Neptune rechtsaf, bij baksteenloketten linksaf, voor de stenen loods langs en rechts omhoog.

Een vliegtuig dat door de marine werd gebruikt voor lange afstandspatrouilles en het opsporen van onderzeeërs, evenals de ernaast staande Breguet Atlantique.

12

Wandelpad vervolgen naar het gerestaureerde Verbandhuisje.

Een replica van het oudste gebouwtje op de vliegheide, in 1911 in gebruik genomen door de pioniers als restaurant en uitkijk. Daarna ook voor de verzorging van gewonden van mislukte testvluchten.

13

Recht door, bordjes volgen richting Belvédère. Dan bordje richting Paltz (blauw) park uit en rechtsaf Verlengde Paltzerweg omlaag.

De radar aan uw linkerhand stond in verbinding met de 'bunker 500' die dateert uit de Koude Oorlog. De bunker is ontmanteld, de radarpost is nog actief.

14

Na 450m gaan we onderaan de weg links omhoog de Paltz op.

Pad naar beneden volgen. We gaan 1 km door een voormalige zandafgraving, nu weer begroeid. In 1984 werd het verwaarloosde landgoed gekocht door E.S. Raatjes, die veel heeft gedaan aan herstel. Nu van het Utrechts Landschap en zeer fraai.

15

Einde pad rechtsaf over verharde weg naar villa De Paltz.

Het huidige pand dateert van 1876, met een koetshuis en herderswoning. De restauratie van de villa is vrijwel klaar en is van het Herman van Veen Arts Centre. Het land-goed is ontworpen door Copijn en Springer en omvat 80 hectare. U bent welkom voor de koffie..

16

Om de villa heen en naar uitgang, voorzichtig Van Weerden Poel-manweg oversteken, linksaf op de Bergjes tot informatiebord grafheuvels.

In en om Soesterberg zijn oude grafheuvels te vinden. Vele zijn verdwenen door aanleg van spoor en vliegveld. Deze grafheuvels dateren uit de late steentijd.

17

Door hekje achter bord, direct rechtsaf zandpad vervolgen. Na 750m (bij 2e metaalhek) rechtsaf.

Naar beneden naar parkeerplaats, drukke weg (!) oversteken naar uitspanning Soester Hoogt. Linksaf fietspad naar Soesterberg. Het Soester Hoogt werd met zijn hoogte van 50m boven NAP Den Bergh genoemd, later Soesterberg.

18

Aan het einde bij stoplichten de N237 oversteken en rechtsaf richting dorp.

U komt langs het Kontakt der Kontinenten. Dit is één van de vakken van de Wegh der Weegen. De vroegere villa Hoog en Wel heeft plaats gemaakt voor het missiehuis Sint Jan, nu een conferentie hotel.

19

Naast het KdK ligt het voormalige klooster het Cenakel, deel van het KdK.

In 1927 vestigde zich hier de orde 'Congregatie van de Dienaressen van de Heilige Geest van de Altijddurende Aanbidding'. In 1999 vertrokken de laatste zusters naar Utrecht.

20

Op het volgende vak staat De Oude Tempel.

Een ontwerp van architect M.J. Klijnstra. Het oorspronkelijke huis stond aan de overkant tot 1929. Eén van de eigenaren was prins Hendrik, broer van koning Willem III die weer eigenaar was van het verderop gelegen Oude Jagthuis.

21

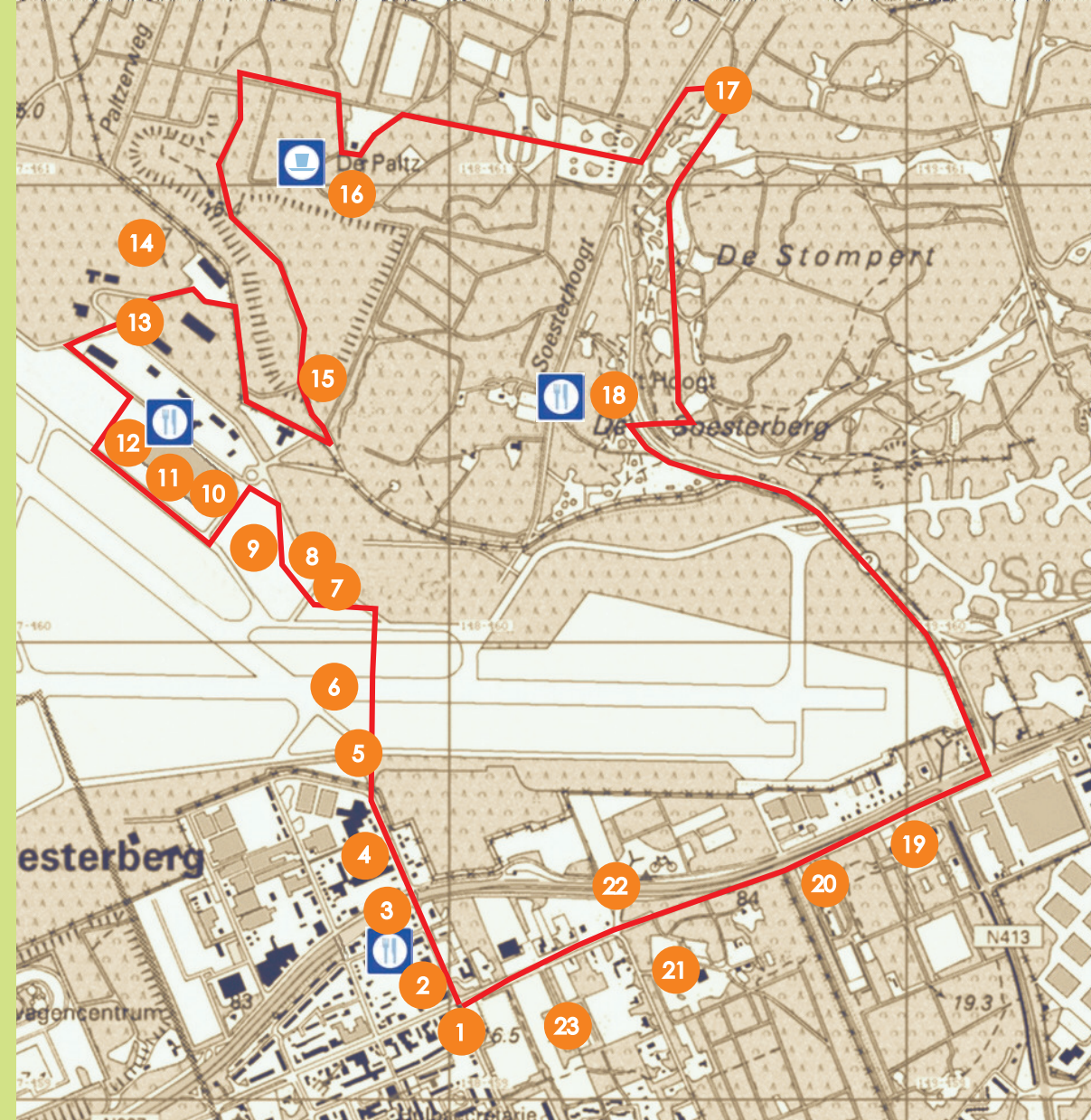
Bij kruispunt recht door naar de Banningstraat.

Rechts op de rotonde een replica van De Brik, het eerste Nederlandse militaire vliegtuig. In 1912 bouwde Van Meel, werkzaam bij de autohandelaren Lugard en Verweij, zijn eerste vliegtuig. Zijn twee-de toestel uit 1913 werd door de net opgerichte Luchtvaartafdeling gekocht.

22

- 1 Odijkplein
- 2 Oriental Swan
- 3 Tunnelpark
- 4 Duits Checkpoint
- 5 Park Vliegbasis
- 6 Startbaan
- 7 Monument luchtvaart
- 8 Gedenkteken
- 9 Commandobunker
- 10 Spitfire
- 11 Nike raketten
- 12 Neptune
- 13 Verbandhuisje
- 14 Radar
- 15 Ingang Paltz
- 16 Villa Paltz
- 17 Bord grafheuvels
- 18 't Hoogt
- 19 KdK
- 20 Het Cenakel
- 21 Villa Oude Tempel
- 22 De Brik
- 23 Villa Eggermonde

In het volgende vak van de Wegh der Weegen ligt villa Eggermonde.

Vroeger hofstede Bloemheuvel, is deze villa gebouwd in de Duitse neobarok stijl. Eén van de vroegere bewoners was de familie Tetterode. Hun oudste zoon Hugo Martin was een briljant natuurkundige. In 1922 zocht Einstein hem op, maar de dienstbode gaf te kennen: 'Mijnheer ontvangt niet...'

23

En we zijn weer terug bij het begin! We hopen dat u heeft genoten van de

Colofon

Deze folder maakt deel uit van een serie wandel- en fietsroutes langs het historisch erfgoed rond Soesterberg en wordt uitgegeven door het Ondernemers Netwerk Soesterberg. Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door Uit in Soest en de gemeente Soest.

Contact: Iliasconsult@gmail.com / alle rechten voorbehouden
i.s.m. Jan de Mos, Cor Sukking en Wim Harmsen.

